

Forfatter: Heiberg, Johan Ludvig

Titel: BREV TIL: Heiberg, Johanne Luise FRA: Heiberg, Johan Ludvig (1854-08-18)

Citation: Heiberg, Johan Ludvig: "BREV TIL: Heiberg, Johanne Luise FRA: Heiberg, Johan Ludvig (1854-08-18)", i *Fra det Heibergske Hjem*, J. H. Schultz Forlag, s. 273. Onlineudgave fra Danmarks Breve: <https://tekster.kb.dk/text/letters-002922578-000-shoot-L0029225780000055.pdf> (tilgået 12. juli 2024)

Anvendt udgave: Fra det Heibergske Hjem

Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs Public Domain-erklæringen](#)

Fredag, 18. August 1854.

Idag, min kjære Hanne, fik jeg Dit Brev af 14de, og svarer strax derpaa, uagtet jeg igaar afsendte et Brev til Dig, mens. 274jeg gjør det, for at Du endnu kan faae et Brev fra mig, inden Du forlader Franzensbad, og dertil er der god Tid, eftersom Du først idag otte Dage reiser derfra. Det er igjen en gal Regning, naar Du troer, at Du ikke inden den Tid kan faae Svar paa Dit Brev, ligesom Du vistnok ogsaa gjør Postbestyrrelsen i Marienbad Uret, naar Du troer, at den har sølet med mit Brev af 8de. Men værre er det, at Du gjør mig Uret ved at sige, at mine Breve ikke indeholde Svar paa Dine, saa at de ere ligesom de Svar, man faaer af en Døv. Og Dette skal, efter Din Mening, komme deraf, at jeg ikke gider læst Dine Breve to Gange. Lutter falske Beskyldninger! Jeg har læst hvert af Dine Breve mange Gange, først for mig selv, siden udtogviis for min Moder; ofte har jeg, for ogsaa at meddele Andre Noget af dem, løbet dem igjennem paany, har derpaa stedse læst dem endnu engang for mig selv, og har endelig aldrig skrevet, uden at læse dem umiddelbart forinden. Hvis altsaa mine Svar virkelig ere, som Du siger, da ligger ikke Aarsagen deri, at jeg ikke kan huske, hvad jeg skal skrive om. Men det forholder sig heller ikke saaledes. Jeg veed, at jeg er saa temmelig gaaet ind paa alle Dine Ideer, og har debatteret dem med Dig, og mener ogsaa, at jeg har meget samvittighedsfuldt meddeelt Dig herfra hvad der, som Du siger, kan interessere en stakkels Reisende. Naturligviis maa man i enhver Brevvexling lade enkelte Punkter falde, fordi man ellers kom til at skrive bestandigt om det Samme, og aldrig kom til at meddele Noget af sit Eget, fordi man ide-lig skulde referere sig til den Andens. Naar jeg ikke strax skrev udførligere om Hertz's nye Stykke, var det især, fordi jeg endnu ikke vidste, om han vilde gjøre de forlangte Ret-telser, uden hvilken Omstændighed Stykket ikke var blevet antaget. Men selv nu, da Dette er skeet, vil jeg dog helst overlade den omtalte Rolles Bedømmelse til Dig selv, for ikke at foregribe Din Mening. Man kan ikke kalde dens Udførelse et Slid, tvertimod, den har en let Character, og jeg troer, s. 275den er ret taknemmelig; paa den anden Side veed jeg ikke, om Du vil have Betænkelighed ved at overtage en Rolle, der erindrer om Viola, forsaavidt som en i Mandsklæder forklædt Pige fatter Kjerlighed til den Mand, som hun opholder sig hos, uagtet Characteren og Handlingen ellers ere meget forskjellige. Stykket er i 4 Acter, som fylde Aftenen, og spiller i Nærheden af Neapel, ligesom Tonietta i Nærheden af Rom. Men Hertz vil, at de fine Folk skulle være klædte i det fran-ske Costume fra Ludvig den 14 des Tid, som er den Tid, paa hvilken Handlingen foregaaer. Din Mandsdragt vil altsaa blive omtrent som i »Den Døvstumme«. 1) See, her har Du nu Svaret paa disse Spørgsmaal. Havde jeg troet, at det laae Dig paa Hjerte, skulde jeg gjerne have skrevet det af mig selv.

Historien om de 3 Svenskere og deres Yttring om »Heiberg og hans Fru« er jo meget piquant. Men enten nu Svenskerne have udtrykt sig utydeligt eller ei, er det dog aabenbart, at Du har misforstaaet dem. De have ikke meent den dramatiske Litteratur, men Theatret i det Hele, og deres Mening har da været, at Theatret i Kjøbenhavn ikke stod saa særdeles høit, som Mange sige, da det Udmærkede dog reducerede sig til Heiberg som Skribent for Theatret, og »hans Fru« som Fremstillerinde. Selv saaledes forstaaet kan Yttringen være over-dreven nok, idetmindste for mit Vedkommende.

Men det er sandt, lad mig, for at undgaae nye Bebreidelser, da ogsaa skrive Noget om Hauchs Stykke og om den qvindelige Rolle deri, endskjøndt jeg endnu ikke veed, hvem han vil foreslaae til den; men jeg tænker, han siger ligesom Hertz: Helst Fru Heiberg, i Nødsfald Jfr. Larcher (som forresten slet ikke duer til Hertz's Stykke). Hauchs hedder »Et Even-tyr i Ørkenen«, og er i 3 Acter, af samme Længde som hans andre Tre-Acts-Stykker. Fruentimmer-Rollen (thi der er kun een) er en arabisk Pige, som elsker sit Folks eller sin Stammes dødelige Fjende, og det er ikke at nægte, at der i hendes Character er noget Interessant, ja, at det vel er den enestes. 276ret interessante Character i Stykket. Men det hele Stykke trænger til saa megen Omkalfatring, som han vistnok vil være villig til at foretage, men maaskee ikke har Evne til.

Suhr var her før, jeg bragte ham Din Hilsen, og han sagde, at han ikke havde kunnet dye sig, men havde skrevet Dig til igjen. Dahlerup har jeg ikke seet idag, men venter at see ham imorgen, og skal da meddele ham Dr. Köstlers Anskuelse af Din Sygdom. Iøvrigt forekommer det mig at jeg tidligere har hørt den samme Hypothese af Dahlerup selv eller af Bang. Maaskee er det endog Dahlerup selv, som i sit Brev har bragt Köstler paa den Tanke, idet han kan have anført denne Formening ved Siden af flere andre. Dette vil jeg nu faae at vide, naar jeg taler med ham.

Dersom jeg nu ikke i Dit næste Brev faaer Underretning om, at Du har forandret Tiden til Din Afreise fra Franzensbad eller forresten forandret Din Reiseroute, saa sender jeg mit næste Brev til Hamborg, ligeledes poste restante, og det skal da nok være der saa betimeligt, at Du kan faae det ved Din Ankomst til Hamborg, Løverdagen den 26de. Jeg beder Dig betænke, at Fredag den 25de, da Du reiser fra Franzensbad, er min Navnedag, som Du rigtignok ikke har nogen Estime for, medens min Moder hvert Aar gjør Stads af den. I Hamborg maa Du ikke glemme at besøge den dan-ske Overpostamts-Directeur Grev Holck, og takke ham for sidst. Kommer Du til Lübeck, træffer Du der Kammerherre Ernst Holstein som dansk Overpostamts-Directeur, samt hans Ida. 1) I mit forrige Brev raadede jeg Dig til at gaae over Lübeck eller Wismar istedenfor Kiel, og skrev saa rask, at der var Jernbaner til begge Steder fra Hamborg, men jeg har siden faaet nogle Skrupler i den Anledning. Du maa derfor erkyn-dige Dig nærmere derom, og kan ialfald let faae det at vide i Hamborg. Paa Reisebøgerne kan man ikke saa ganske stole, da saa Meget forandres. Fra Lübeck gaaer Skirner om Ons-dag Eftermiddag Kl. 5; Du vilde da komme til Kjøbenhavns. 277Torsdag den sidste August om Formiddagen. Fra Wismar gaaer Obotrit Torsdag Eftermiddag Kl. 4; Du vilde isaafald komme her

Fredagen den 1ste Septbr. om Formiddagen eller Morgenen. Fra Kiel gaaer Dampskibet Slesvig om Tirsdag Aften, og ankommer her om Onsdagen, temmelig ubestemt, fordi Afgangen retter sig efter Post-Expeditionen i Altona, men sædvanlig ankommer det paa den Tid af Formiddagen, da jeg er paa Theatret. Dette er nu vistnok ikke nogen absolut Hindring for mig, thi jeg kan jo forsømme den Dag, og bekendtgjøre det iforveien. Dog, det er sandt, bekendtgjøre det kan jeg ikke, uden derved at røbe Din Ankomst, som jo skulde holdes hemmelig. Og blive borte uden Bekjendtgjørelse, og lade saa mange Folk, især Damer gaae forgjæves, er mig yderst imod. Hvad skal jeg da gjøre? Men maaskee gaaer Du ind paa et af mine Forslag. Herom venter jeg nu nærmere Efterretning i Dit Svar paa dette Brev, som Du da maa skrive inden Afreisen fra Franzensbad. Du kan sige Anton, at det Første, han kommer til at spille i, bliver efter Rimelighed »Recensenten og Dyret«, om Søndagen den 3 die September, med mindre, som sagt, hele Reiseplanen skulde blive forandret og Hjemkomstens Termin udtrukket. Isaafald vil naturligviis ikke hans Rolle i »Recensenten« blive doubleret, men Stykket gjemt til hans Ankomst. 1)

Paa Skydebanen, hvor nuomstunder alle Forfremmelser skee, var igaar en stor Fest i Anledning af Arveprindsens Sølvbryl-lup, ved hvilken Fest en Person, som jeg nu ikke erindrer, blev Justitsraad, og Skuespiller Hansen blev Kammersanger, hvilket forresten kun er en Titel uden Gage. 2) Det Sidste skal være gaaet saaledes til, at Hansen sang Noget (og sang det saa deiligt, som Du nok veed), hvorefter Prof. Holst sagde til Kongen: »Han burde være Kammersanger,« og Kongen derpaa strax bekræftede det, ikke blot som Fuglekonge, men som Konge til Danmark og Hertug til Slesvig, Holsteen og Lauenborg. Om Nielsen hedder det sig, at han virkelig er is. 278Unaade. Om hans Afsked vides endnu Intet, men han skal sige til Alle, at dersom han ikke faaer Afskeden til Saisonens Begyndelse, saa indsender [han] en vedvarende Syge-Attest, thi betræde Scenen vil han ikke mere. Man faaer nu see, hvad derved er at gjøre. Jeg vil ikke gjøre Paastand paa, at han skal blive i denne Saison, thi jeg vil helst af med ham. Hvad hans Kone angaaer, da troer jeg dog, at hendes Lidelser ere for Øieblikket mere legemlige end aandelige, thi hendes Til-stand er en stor legemlig Svækkelse, som Følge af Næseblodet i Sommer. Hende vilde jeg ogsaa helst af med; hun er endnu værre at komme tilrette med end Manden. — Ole Bang var ikke saa vel imorges som igaar, men Lægerne antage dog, at den egenlige Fare er overstaaet. — Efter Uveiret forleden have vi faaet saadan en Blæst med Kulde, at jeg har maattet iføre mig mine vatterede Vinterklæder, men det bliver nok smukt og varmt Veir til Din Ankomst, om aldrig for Andet, saa fordi den træffer omtrentlig sammen med Saisonens Begyndelse.

Etatsraad Dahl skal jeg nok modtage venligt, dersom han besøger mig. At han har gjort Cour til Dig, er jo endnu ingen Grund til at være grov imod ham. I Anledning af hans Vrede paa Rigsraadet falder mig ind, at »Fædrelandet« forleden har leveret en Artikel om Uveiret og Statsminister Ørsted, i hvil-ken der ønskes, at Ørsted maatte være trukket med i den store Oversvømmelse i Gaderne, til Straf fordi han ikke endnu har befordret den attraaede Cloak-Afledning; Kjøbenhavnsposten siger i den Anledning, at een Slags Cloaker har dog Kjøbenhavn, og det er saadanne som »Fædrelandet«, »Folkets Nisse« og »Corsaren«. 1)

De to Ølkruus ere altsaa bestemte til vort eget Brug om Middagen. Nu vel, jeg glæder mig til den første Gang, vi skulle fylde dem. Til den Tid vil Veiret være smukt, Have-døren til den smukt restaurerede Trappe staae aaben, Haven vil have enkelte Roser og mange Georginer, Rønnebærrene staae endnu rødere end for Øieblikket, og Haven og jeg smeltes. 279sammen i een Tanke hos Dig, det har Du jo lovet. Indtil da Lev vel, og vær vis paa, at jeg gjør de hjerteligste Ønsker for Din lykkelige Reise fra Franzensbad til Hamburg, hvor Du vil modtage mit næste Brev.

Din hengivne
J. L. Heiberg.